

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

М. Штанько Ярослав ШТАНЬКО

“30” 08 2024 р.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Освітньо-професійна (наукова) програма	«Графічний дизайн»
Освітній рівень	другий (магістерський)
Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

**Івано-Франківськ
2024**

РОЗРОБНИК:
викладач кафедри дизайну

Зорян СУШ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри дизайну
протокол № 1 від 27.08.2024 р.
завідувач кафедри

Ірина МАТОЛІЧ

УЗГОДЖЕНО:
Гарант ОПІ

Ірина МАТОЛІЧ

СХВАЛЕНО:
на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30.08.2024 р.

е-mail	zorian.v.sush@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра дизайну
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/iryna-matolich
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=4292

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни «Універсальний дизайн»

Дисципліна «Універсальний дизайн» належить до вибіркових дисциплін освітньої програми “Графічний дизайн” і включає лекційні, практичні заняття, а також самостійне опрацювання матеріалів. Курс присвячений вивченню концепцій, принципів і методів універсального дизайну, які спрямовані на створення продуктів і середовищ, доступних для широкого кола користувачів, незалежно від їх фізичних, сенсорних чи когнітивних можливостей. Основною метою курсу є надання студентам теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для проектування, розробки та впровадження інклюзивних дизайнів.

Курс покликаний ознайомити студентів з основами універсального дизайну, включаючи його історію, основні принципи та вплив на суспільство. Програма включає вивчення міжнародних стандартів, етичних аспектів та правових вимог у різних країнах, а також практичні підходи до проектування для користувачів з різними обмеженнями. Студенти навчатимуться застосовувати інклюзивні методи дослідження, прототипування та тестування, працювати в мультидисциплінарних командах і створювати універсальні рішення в графічному, веб-дизайні та дизайні інтерфейсів.

«Універсальний дизайн» є міждисциплінарною дисципліною, яка стане корисною для студентів, які прагнуть розвиватися у сфері дизайну, орієнтованого на створення доступних і зручних рішень для всіх користувачів, забезпечуючи необхідні компетенції для подальшого професійного розвитку.

Метою курсу «Універсальний дизайн» є ознайомлення студентів з концепціями, принципами та практичними підходами до створення інклюзивних продуктів і середовищ, які є доступними та зручними для всіх категорій користувачів, незалежно від їх фізичних, сенсорних чи когнітивних можливостей.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

міжнародні стандарти та нормативи, етичні та правові аспекти універсального дизайну, навчитися використовувати інклюзивні методи дослідження користувачів, прототипування та тестування.

вміти:

працювати у мультидисциплінарних командах для створення дизайнів, що враховують потреби різноманітних користувачів; вирішувати сучасні

виклики у галузі інклюзивного дизайну, застосовуючи новітні технології та підходи.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Графічний дизайн» (2024/2025)).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПРН1. Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурних сферах.
СК6. Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалу, інноваційних методів та технологій.	ПРН14. Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом (за спеціальностями).

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	3		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	10 (в годинах)	2 (в годинах)
	семінари, практичні	20 (в годинах)	6 (в годинах)
Самостійна робота		60 (в годинах)	82 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Концептуальне дизайн-проектування	КР

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1

Вступ до універсального дизайну

Тема 1.1: Визначення та принципи універсального дизайну

Визначення універсального дизайну.

Історія розвитку універсального дизайну.

Основні принципи універсального дизайну.

Тема 1.2: Міжнародні стандарти та нормативи

Міжнародні стандарти та норми у сфері універсального дизайну.

Етичні аспекти універсального дизайну.

Змістовий модуль 2

Дизайн для різних категорій користувачів^[1]

Тема 2.1: Фізичні обмеження та дизайн

Дизайн для користувачів з обмеженими фізичними можливостями.

Приклади успішних рішень у графічному дизайні.

Тема 2.2: Сенсорні обмеження та дизайн

Дизайн для користувачів з порушенням зору та слуху.

Використання кольорів, текстур та звукових ефектів для доступності.

Тема 2.3: Когнітивні обмеження та дизайн

Дизайн для користувачів з когнітивними порушеннями.

Прості та зрозумілі інтерфейси та навігація.

Тема 2.4: Дизайн для літніх людей

Врахування специфічних потреб літніх користувачів.

Приклади адаптацій дизайну для старшого покоління.

Змістовий модуль 3

Інклюзивні методи та підходи в дизайні

Тема 3.1: Методики дослідження користувачів

Методи збору даних про користувачів.
Персоналії та сценарії використання.

Тема 3.2: Прототипування та тестування.

Розробка та тестування прототипів.
Залучення користувачів до процесу тестування.

Тема 3.3: Співпраця з мультидисциплінарними командами.

Роль різних спеціалістів у процесі розробки універсального дизайну.
Командна робота та комунікація в процесі дизайну.

Тема 3.4: Оцінка та аналіз доступності.

Методи оцінки доступності продуктів та послуг.
Інструменти та ресурси для аналізу доступності.

Змістовий модуль 4

Практичні застосування універсального дизайну

Тема 4.1: Універсальний дизайн в графічному дизайні

Приклади застосування принципів універсального дизайну в графічному дизайні. Створення доступних друкованих та цифрових матеріалів.

Тема 4.2: Універсальний дизайн в веб-дизайні

Приклади застосування принципів універсального дизайну у веб-дизайні.
Використання ARIA (Accessible Rich Internet Applications) та інших технологій для забезпечення доступності.

Тема 4.3: Дизайн інтерфейсів та взаємодії

Інклюзивний дизайн інтерфейсів для мобільних додатків та веб-сайтів.
Практичні приклади та кейс-стаді з реальних проєктів.

Тема 4.4: Універсальний дизайн у фізичних просторах

Архітектурні та ландшафтні рішення для забезпечення доступності.
Дизайн громадських просторів, орієнтованих на різні категорії користувачів

Змістовий модуль 5

Майбутнє універсального дизайну

Тема 5.1: Тренди та інновації в універсальному дизайні

Новітні технології та їх вплив на універсальний дизайн

Інклюзія у майбутньому: віртуальна та доповнена реальність, штучний інтелект.

Тема 5.2: Перспективи та виклики

Основні виклики впровадження універсального дизайну

Перспективи розвитку та популяризації універсального дизайну.

Тема 5.3: Екологічні аспекти універсального дизайну

Зв'язок між універсальним дизайном та стійкістю

Екологічні практики в інклюзивному дизайні.

Тема 5.4: Універсальний дизайн як інструмент соціальної змінності

Роль універсального дизайну в побудові інклюзивного суспільства

Як універсальний дизайн сприяє культурній змінності та соціальній справедливості.

Зміст практичних занять

Практичне заняття 1.1: Аналіз існуючих рішень з точки зору універсального дизайну

Огляд та аналіз прикладів дизайну, що не відповідають принципам універсального дизайну

Робота в групах: ідентифікація проблемних місць та пропозиції щодо їх удосконалення

Презентація та обговорення результатів аналізу.

Практичне заняття 1.2: Вивчення міжнародних стандартів та нормативів

Ознайомлення з основними міжнародними стандартами (наприклад, ADA, WCAG). Практичне застосування стандартів на реальних кейсах (вебсайти,

інтерфейси, продукти). Розробка плану адаптації для підвищення доступності обраного кейсу

Практичне заняття 2.1: Розробка рішень для користувачів з фізичними обмеженнями

Вивчення прикладів доступного дизайну для користувачів з фізичними обмеженнями. Розробка концепції прототипу продукту або інтерфейсу, адаптованого під потреби цих користувачів.

Практичне заняття 2.2: Дизайн для користувачів з сенсорними обмеженнями

Ознайомлення з техніками використання кольорів, текстур, звукових та тактильних ефектів. Практичне завдання: розробка постера або інтерфейсу для людей з порушенням зору або слуху. Презентація та аналіз рішень, надання конструктивної критики

Практичне заняття 2.3: Створення інтерфейсів для користувачів з когнітивними порушеннями

Ознайомлення з принципами створення простих і зрозумілих інтерфейсів. Практичне завдання: розробка концепції макету мобільного додатку або веб-сторінки з урахуванням когнітивних обмежень. Тестування прототипів в парах та обговорення покращень.

Практичне заняття 2.4: Адаптація дизайну для літніх користувачів

Аналіз специфічних потреб літніх користувачів у різних середовищах (цифрових, фізичних). Розробка та адаптація існуючого продукту під літню аудиторію. Презентація адаптованих рішень та обговорення з класом.

Практичне заняття 3.1: Дослідження користувачів та створення персонажів

Збір та аналіз даних про різні категорії користувачів. Створення персонажів (user personas) та сценаріїв використання для обраних проектів. Робота в групах: презентація персонажів і сценаріїв та обговорення можливих покращень

Практичне заняття 4.1: Графічний дизайн з елементами універсального дизайну

Розробка афіші або брошури з урахуванням принципів універсального дизайну

Використання шрифтів, кольорів та графічних елементів для забезпечення доступності

Презентація робіт та колективне обговорення.

Практичне заняття 4.2: Дизайн доступного веб-сайту

Оцінка існуючих веб-сайтів з точки зору доступності за стандартами WCAG

Розробка інтерактивного прототипу веб-сторінки з урахуванням універсального дизайну

Тестування прототипу в групах та обговорення можливих покращень.

Практичне заняття 4.3: Інклюзивний дизайн інтерфейсів для мобільних додатків

Аналіз інтерфейсів популярних мобільних додатків з точки зору доступності

Розробка інклюзивного дизайну інтерфейсу для мобільного додатку, враховуючи принципи універсального дизайну

Презентація проектів та зворотний зв'язок від інших студентів.

Практичне заняття 4.4: Дизайн фізичних просторів та архітектурних елементів

Вивчення принципів універсального дизайну в архітектурі

Розробка плану інклюзивного громадського простору або адаптація існуючого простору

Презентація проектів та обговорення їхньої ефективності

Практичне заняття 5.1: Розробка концепції майбутнього інклюзивного продукту

Дослідження сучасних трендів та технологій в універсальному дизайні

Розробка концепції інклюзивного продукту або сервісу майбутнього

Презентація концепцій та обговорення можливостей реалізації

Практичне заняття 5.2: Створення соціальних ініціатив через дизайн

Розробка проєкту соціальної ініціативи, що базується на універсальному дизайні

Командна робота над створенням плану реалізації ініціативи

Презентація проєктів та обговорення впливу на суспільство

Зміст самостійної роботи студентів

Проєктування є видом самостійної роботи студента, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення теоретичних знань, які студент

застосує на практиці, а також за допомогою проєктування студент повинен навчитися передавати свої творчі ідеї.

Рекомендації до оформлення самостійної роботи:

Завдання передбачає створення презентацій до пройденого матеріалу лекцій.

Формат 1920x1080px PDF формат. Інструмент: Adobe Illustrator, або будь-який інший інструмент для створення презентацій. Роботи зібрані у папку.

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
1. Аналіз існуючих стандартів доступності в різних країнах світу	Порівняти стандарти доступності (наприклад, ADA у США, DDA у Великобританії) та дослідити їхній вплив на проєктування продуктів та послуг.	7	1, 2, 3, 11
2. Історія розвитку універсального дизайну: ключові етапи та постаті	Написати есе про історію розвитку універсального дизайну, виділити ключові етапи та персоналії, які вплинули на розвиток цієї концепції.	7	3, 4, 5, 9, 10
3. Етичні аспекти універсального дизайну	Дослідити етичні проблеми та дилеми, пов'язані з універсальним дизайном, та підготувати доповідь з прикладами реальних ситуацій.	7	2, 4, 5
4. Дизайн для користувачів з фізичними обмеженнями: інноваційні підходи	Дослідити інноваційні рішення в дизайні для користувачів з фізичними обмеженнями та підготувати презентацію з прикладами.	7	1, 3, 7
5. Створення інклюзивних інтерфейсів для	Розробити концепцію інтерфейсу (вебсайту або мобільного додатку), який		

<p>користувачів з когнітивними порушеннями</p> <p>6. Дизайн для літніх людей: вивчення потреб та можливостей</p> <p>7. Методи збору даних про користувачів та їх застосування в практиці</p> <p>8. Прототипування: інструменти та техніки</p> <p>9. Тренди та інновації в універсальному дизайні: використання новітніх технологій</p> <p>10. Універсальний дизайн як соціальний інструмент: вивчення впливу на суспільство</p>	<p>враховує потреби людей з когнітивними порушеннями, та описати особливості цього інтерфейсу.</p> <p>Провести дослідження потреб літніх користувачів у цифрових продуктах та послугах та написати рекомендації щодо їх адаптації.</p> <p>Дослідити різні методи збору даних про користувачів (опитування, інтерв'ю, фокус-групи, спостереження) та підготувати звіт про їх ефективність у різних умовах.</p> <p>Оглянути сучасні інструменти для прототипування (Figma, Sketch, Adobe XD) та написати огляд їхніх можливостей і переваг для створення інклюзивних прототипів.</p> <p>Дослідити новітні технології (штучний інтелект, доповнена реальність) та їх потенційний вплив на майбутнє універсального дизайну.</p> <p>Написати есе або скласти презентацію, про роль універсального дизайну як інструменту соціальних змін, вивчити приклади та запропонувати ініціативи для покращення суспільної інклюзії.</p>		
<p>Разом самостійної роботи студентів</p>	<p>60</p>		

Зміст самостійної роботи студентів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни
«Універсальний дизайн»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	60	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	8	22
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	16	20
Підготовка звітів з практичних робіт	-	-
Підготовка до поточного контролю	8	8
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	28	32

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).

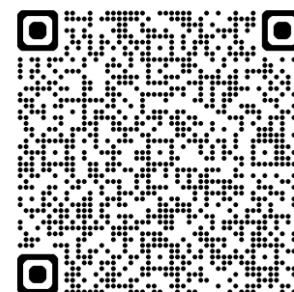
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним

планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).¹ “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про

порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).²

Під час вивчення навчальної дисципліни “Універсальний дизайн” студентам надається можливість перерахування неформальної освіти. Наприклад, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перераховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)
1.	EDERA https://ed-era.com/courses/	«Спочатку людина»
2.	Доступно UA https://www.youtube.com/@dostupnoua8683	« Вебінари і матеріали від ГО Доступно.UA»
3.	ВУМ https://vumonline.ua/courses/	« Архітектура та дизайн для всіх»

Усі теоретичні та методичні матеріали з навчальної дисципліни, а також графік відпрацювань, представлені в «Системі дистанційної освіти». Відвідування занять з курсу є обов'язковим. Під час проведення лекційних занять, викладач може оцінювати знання здобувачів, що значно покращить підсумкову аудиторну оцінку.

З метою закріплення матеріалу під час вивчення курсу може бути проведено проміжний тестовий контроль, який не тільки дозволить здобувачам краще запам'ятати вивчений матеріал, а й підготуватися до підсумкового контролю. Будь-які прояви академічної недоброчесності врегульовуються відповідно до чинних в університеті правил і положень. Усі студенти під час занять мають поводитися відповідно до етичних норм, що діють в Університеті Короля Данила.

Поведінка поведження здобувачів у аудиторії і взаємини з викладачем здійснюються у відповідності до [Кодексу корпоративної етики](#) та [Принципів і норм академічної доброчесності, як функціонують в УКД](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі графічного дизайну.

Програмний результат навчання	<u>Метод навчання</u>	<u>Метод оцінювання</u>
ПРН1. Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурних сферах.	проблемно-пошуковий мозковий штурм творчий	самооцінювання усний контроль
	проблемно-пошуковий творчий комп'ютерні і мультимедійні методи	програмований контроль поточний контроль
ПРН14. Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом (за спеціальностями).	проблемно-пошуковий творчий комп'ютерні і мультимедійні методи	програмований контроль поточний контроль

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні	екзамен	40	24	40

заходи				
Всього:	-	100	60	100

Підсумковою формою контролю дисципліни «Універсальний дизайн» є екзамен, який передбачає здачу студентом усіх практичних завдань за семестр у відповідному вигляді (відповідність завданню, оформлення).

Усі практичні заняття з курсу «Універсальний дизайн» проводяться у форматі, що визначений деканатом університету (онлайн/офлайн чи змішаному). Їх відвідуваність здобувачами є добровільною.

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

<i>«незадовільно»</i>	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
<i>«задовільно»</i>	володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;
<i>«добре»</i>	здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень: вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; самостійно виправляє допущені

	помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
«відмінно»	виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Азін В.О. Доступність та універсальний дизайн. К., 2013. 128 с.
2. Анищенко О.О. Соціокультурна реабілітація інвалідів засобами музею. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: зб. наук. праць. К.: Ун-т «Україна», 2015. №12 (14). С. 195.
3. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство: навч.- метод. посіб. К., 2012. 216 с.
4. Бармашина Л.М. Формування середовища життєдіяльності для маломобільних груп населення. К.: Союз-Реклама, 2000. 89 с.
6. Данчак І.О. Оптимальні об'ємно-планувальні вирішення будинків-інтернатів для людей з обмеженими фізичними можливостями. Архітектура : зб. наук. пр. / за ред. О. Дорошенко. Л., 2004. № 505. С. 268–273.
7. Данчак І. О. Пристосування житлового середовища для потреб людей з обмеженими фізичними можливостями: навч. посіб. Л.: Видавництво Нац. університету «Львівська політехніка», 2002. 128 с.
8. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення: державні будівельні норми / К.: Укрархбудінформ, 2007. 23 с.
9. Доступність транспорту та об'єктів транспортної інфраструктури для осіб з інвалідністю. / Звіт за результатами дослідження. // Упорядники: Л.Ю. Байда, О.М. Журбенко. К., 2016, 118 с. режим доступу: <http://naiu.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/zvit-transport.pdf>
10. Конвенція ООН про права інвалідів: Резолюція Генеральної асамблеї ООН № 61/106, прийнята на шістдесят першій сесії ГА ООН 2006 року (Конвенцію ратифіковано Законом України № 1767-VI від 16.12.2009): режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
11. Кривуц С.В., Цяо Шубей. Принципы дизайн-организации игрового пространства детских площадок для детей-инвалидов. Вісник ХДАДМ. Харків: ХДАДМ. 2015, С.54-57.
12. Кривуц С.В. Засоби формування міського простору на основі принципів універсального дизайну. Матеріали XXXIX науково-практичної конференції «Інноваційний потенціал світової науки – XXI сторіччя» / зб. наук. праць. Видавництво ПГА. Запоріжжя, 2016. С. 34-36.
13. Кривуц С.В., Катріченко К.О. Засоби організації території парків на основі принципів універсального дизайну. Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті. Х.: ХДАДМ. 2016, №3. С.40-43.

14. Кривуц С.В., Катріченко К.О. Дизайн-організація міського простору для осіб із обмеженими фізичними можливостями. Вісник ХДАДМ. Х.:ХДАДМ. 2016, С.33-36.

Інтернет-ресурси:

1. Про становище осіб з інвалідністю в Україні: національна доповідь Міністерства соціальної політики України. К., 2013. 198 с.
2. Універсальний Дизайн: 7 принципів комфортного міста. Електронна версія: режим доступу: <http://www.slideshare.net/undpukraine/7-36373628>
3. Універсальний Дизайн: практичні поради для кожного: режим доступу: www.ud.org.ua
4. Універсальний дизайн. Безбар'єрна Україна: режим доступу: <http://netbaryerov.org.ua/2013-0-12-09-27>